
KHT Anders Svennas
Ernst & Young Oy

PÄÄTÖS

Ernst & Young Oy:n ja KHT Anders Svennasin toiminta Helsingfors Segelsällskap r.f :n tilintarkastuksessa ja Hamnservice HSS Ab:n tilintarkastuksessa tilikausilta 2012 ja 2013

Kantelu

Helsingfors Segelsällskap r.f. (HSS) ja Hamnservice HSS Ab (AB) ovat 23.8.2017 päivätyssä kantelussaan moittineet Ernst & Young Oy:n (EY) palveluksessa olevan KHT Anders Svennasin toimintaa HSS:n ja AB:n tilintarkastuksessa tilikausilta 2012 ja 2013. HSS ja AB epäilevät, että Svennas on toiminut tilintarkastuslain vastaisesti.

Kantelun mukaan Svennas on laiminlyönyt noudattaa hyvää tilintarkastustapaa tarkasteessaan HSS:n ja AB:n tilinpäätöksiä tilikausilta 2012 ja 2013. Svennas on laiminlyönyt valvoa HSS:n ja AB:n hallitusten puheenjohtajan Harri Tanhuanpän toimintaa, vaikka myös johdon toiminnan tarkastaminen on ollut osa tilintarkastajan tehtävään kuuluvia velvollisuuksia. Svennasin olisi pitänyt kiinnittää tilintarkastuksessa erityistä huomiota varojen käytön ja kirjanpidon oikeellisuuteen.

Svennas on antanut molemmilta tilikausilta 2012 ja 2013 vakiomuotoiset tilintarkastuskertomukset, vaikka HSS:n ja AB:n taloudenpidossa on ollut merkittäviä ja havaittavissa olevia puutteita ja ongelmia. Svennas ei ole puuttunut hallitusten puheenjohtajan Tanhuanpään toimintaan varojen käytössä eikä Tanhuanpään yksin omistaman yhtiön liiallisiin veloituksiin AB:lta. Puheenjohtajan lähipiiriin kuuluvien toiminta on muodostanut niin sanotun vaarallisen työyhdistelmän, sillä sama taho on määrännyt varojen käytöstä, lähipiirilleen tehtävistä maksuista ja huolehtinut varojen käyttöä kuvaavasta kirjanpidosta. Svennasin olisi tullut kiinnittää erityistä huomiota puheenjohtajan ja hänen lähipiirinsä väliseen maksuliikenteeseen ja sen aiheuttamiin riskeihin. Svennas on vähintään huolimattomuudellaan laiminlyönyt sekä puheenjohtajan toiminnan valvonnan että kirjanpidon riittävän huolellisen tarkastamisen.

Tanhuanpään toiminnan valvontaan on ollut erityinen aihe, sillä Tanhuanpää on suorittanut HSS:n ja AB:n puolesta lukuisia maksuja omalle lähipiirilleen ja käyttänyt varoja lähipiirinsä hankintojen maksamiseksi. Tarkastettava aineisto ei ole ollut erityisen laaja, joten tilintarkastajan olisi tullut perehtyä aineistoon toteutunutta yksityiskohtaisemmin.

HSS on teettänyt erityistilintarkastuksen vuonna 2014, jossa ensimmäiset puutteet on havaittu. Kantelijat ovat viitanneet kantelussaan 27.11.2014 päivättyyn Nexia Oy:n laatiman erityistilintarkastusraporttiin. Ongelmia on löytynyt lisää. Tanhuanpää ja hänen omistamansa yhtiö ovat asian paljastuttua palauttaneet perusteettomasti perimänsä määrät. Varojen käytön oikeudettomuus on sinänsä riidatonta. Asian selvittelystä on aiheutunut vuodesta 2014 lähtien HSS:lle ja AB:lle huomattavia kustannuksia, joita ei ole saatu mistään korvattua.

Lisäksi Svennas on kantelun mukaan toiminut tilintarkastajan riippumattomuusvaatimusta vastaan, koska hän on osallistunut HSS:n ja AB:n tilinpäätösten laadintaan.

5.9.2019

Tilintarkastajien selvitys

Svennas ja EY ovat PRH:n tilintarkastusvalvonnalle antamassaan 17.12.2017 päivätyssä selvityksessä ottaneet kantaa kantelijoiden moitteisiin ja toimittaneet liiteaineistoa.

Tilintarkastajat ovat kertoneet taustaa ja kertoneet, että tilikaudella 2012 HSS:llä oli tuloja yhteensä 632 837,41 euroa ja tilikaudella 2013 vastaavasti 620 780,00 euroa. AB:n liikevaihto tilikaudella 2012 oli 224 361,43 euroa ja tilikaudella 2013 vastaavasti 275 536,07 euroa. Ensimmäinen Svennasin tarkastama tilikausi on ollut 1.1.-31.12.2011.

Svennas ja EY ovat kertoneet, että tilikauden 2011 tilintarkastuksessa Svennas laati "HSS/Hamnservice, observationer" -nimisen asiakirjan, jonka hän toimitti yhdessä toimikiantokirjeen kanssa HSS:n hallituksen puheenjohtajalle Kim Weckströmille 22.3.2012. Asiakirjassa Svennas toi johdon tietoon HSS:n ja AB:n kirjanpidon ja tilinpäätösten olennaisimmat puutteet. Svennas esitti huomioinaan muun muassa, ettei audit trail ole täydellinen ja että muistiotositteet ovat puutteellisia. Asiakirjan mukaan palkat ja reskontrat tulisi täsmäyttää kuukausittain ja laskujen hyväksymiskäytäntöä tulisi parantaa. Asiakirjan kopio on selvityksen liitteenä.

Svennasin ja EY:n mukaan asiakirja on toiminut seuraavina tilikausina tilintarkastuksen tarkastussuunnitelman pohjana. Siinä mainitut asiat on käyty lopputarkastuksessa läpi johdon kanssa. Svennasin esittämästä ilmenee, ettei HSS:llä eikä AB:lla ole aikaisemmin ollut auktorisoitua tilintarkastajaa eikä palkattua omaa kirjanpitäjää.

Svennas ja EY ovat PRH:lle antamassaan selvityksessä kiistäneet, että Svennas olisi osallistunut HSS:n tai AB:n tilinpäätösten laatimiseen. Svennas on tilintarkastuksessa yhteistyön kautta auttanut HSS:ää ja AB:ta korjaamaan valmisteluvaiheessa tilinpäätösten virheitä edellyttämällä selvien virheiden korjaamista ja puutteiden täydentämistä.

Svennas ja EY ovat selvityksessään kertoneet yksityiskohtaisesti, miten HSS:n ja AB:n tilinpäätökset tilikausilta 2012 ja 2013 ovat valmistuneet ja miten ne on tilintarkastettu.

Tilikauden 2012 tilintarkastuksessa havaittiin, että kirjanpidon muistiotositteissa oli puutteita. Kirjanpitäjä ja Tanhuanpää toimittivat tilintarkastajille puuttuvia asiakirjoja. Yhteisöjen uudelta kirjanpitäjältä pyydettiin selvitystä puutteista ja virheistä. Svennas huomautti tilinpäätöksen ja kirjanpidon selvistä virheistä ja kirjanpitäjä teki tarvittavat oikaisut tasekirjoihin. Tilinpäätöksen lopputarkastus maaliskuussa 2013 oli yksityiskohmainen ja pitkäkestoinen. Puutteet ja virheet käytiin läpi Tanhuanpään kanssa. Lopputarkastus on ollut tavanomaisia vastaavien yhteisöjen lopputarkastuksia selvästi laajempi. Tilintarkastus on tehty olennaisuuskriteerin mukaisesti. Tilintarkastajat ovat antaneet vakimuotoisen tilintarkastuskertomuksen, koska tilinpäätökset oli olennaisilta osin laadittu voimassa olevien säännösten mukaisesti ja ne antoivat oikeat ja riittävät tiedot.

Tilikauden 2013 tilinpäätös tarkastettiin maaliskuussa 2014 EY:n toimistolla. Tanhuanpää oli vastuussa tilikauden 2013 kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä. Tilintarkastuksen loppukokouksia oli kaksi ja ne olivat pitkäkestoisia. Svennas keskusteli pitkään ja useasti Tanhuanpään kanssa. Uusi kirjanpitäjä osallistui loppukokouksiin. Svennas kävi läpi "Observationer" asiakirjassa (2011) esitetyt havainnot Tanhuanpään kanssa. Tanhuanpää vastasi kaikkiin Svennasin kysymyksiin. Svennas edellytti useita muutoksia tilinpäätöksiin. Muutokset tehtiin HSS:n tilinpäätökseen. Svennas antoi vakimuotoiset tilintarkastuskertomukset, koska tilinpäätökset oli olennaisilta osin laadittu voimassa olevien säännösten mukaisesti ja ne antoivat oikeat ja riittävät tiedot.

5.9.2019

Svennas ja EY ovat selvityksessään 17.12.2017 PRH:n tilintarkastusvalvonnalle keranneet tilintarkastajan lakiin perustuvia velvoitteita ja kommentoineet Nexia Oy:n erityistarkastusraportin havaintoja.

Svennas ja EY ovat antaneet PRH:n tilintarkastusvalvonnan pyynnöstä edellä selostettuja tietoja täydentävän 13.6.2019 päivätyn lisäselvityksen. He ovat samalla toimittaneet HSS:n ja AB:n tilikausien 2012 ja 2013 tilintarkastuksia koskevien työpapereiden kopiot. Lisäselvityksessä on selostus tilintarkastuksessa käytetyistä olennaisuusrajoista. Svennas on 13.6.2019 päivätystä lisäselvityksessä selostanut yksityiskohtaisesti tilikausien 2012 ja 2013 tilintarkastuksissa havaittuja virheitä ja puutteita sekä niiden korjauksia. Lisäksi Svennas on antanut yksityiskohtaiset kommenttinsa vakiomuotoisten tilikausien 2012 ja 2013 tilintarkastusta koskevien tilintarkastuskertomusten antamisen edellytyksenä olleista korjauksista tilinpäätöksiin.

Svennas ei ole tarkastanut tilikauden 1.1.-31.12.2014 tilinpäätöksiä. Tilintarkastuksen suorittamiselle ei ole varattu tilaisuutta. Svennas on ehdottanut välitilinpäätöksen per 31.8.2014 laatimista sen jälkeen, kun Tanhuanpää ei enää toimittanut kirjanpitoaineistoa kirjanpitäjälle. Svennas oli tuolloin yhteydessä HSS:n ja AB:n hallituksen jäsenen ja saanut lokakuussa 2014 myös tiedon suoritetusta erityistarkastuksesta. HSS ja AB eivät ole antaneet tilaisuutta tilikauden 2014 tilintarkastuksen suorittamiseksi eivätkä tilikauden 2014 aineistoa tarkastettavaksi EY:lle/Svennasille, mutta ne eivät ole myöskään erottaneet Svennasia tilintarkastajan tehtävistä. EY:n ja Svennasin kanssa on keskusteltu vahingonkorvausvaatimuksesta, mutta heille ei ole esitetty korvausvaatimusta.

Ratkaisu

Tilintarkastuslautakunta antaa Svennasille huomautuksen. EY:n toiminnan tutkinta ei anna aihetta toimenpiteisiin.

Perustelut

1 Käsittelyn rajaus

PRH:n tilintarkastusvalvonta on kohdistanut tutkinta-asian Svennasiin ja EY:iin, vaikka kantelu kohdistuu myös Maria Niemeen ja Jenna Rask-Backmaniin, jotka ovat entisiä KHT-tilintarkastajia. PRH:n tilintarkastusvalvonta on kyseisellä perusteella jättänyt Maria Niemen ja Jenna Rask-Backmanin tutkinnan ulkopuolelle.

PRH:n tilintarkastusvalvonnan tutkinta-asioiden käytännön mukaan tilintarkastusyhteisö, tässä tapauksessa EY, kuuluu ottaa tutkintaan. EY:tä ei ole oikeudellisesti valittu tilintarkastajaksi HSS:ssä eikä AB:ssa, mutta HSS ja AB ovat EY:n tilintarkastusasiakkaita. EY:llä on Svennasin työnantajayhteisönä hyvään tilintarkastustapaan kuuluvia velvoitteita, joiden noudattamista tilintarkastuslautakunta valvoo.

2 Tapahtumien kulku

Svennas on toiminut HSS:n toisena tilintarkastajana ja AB:n ainoana tilikausien 1.1. – 31.12.2012 ja 1.1. – 31.12.2013 tilintarkastajana.

PRH:n tilintarkastusvalvonnan saaman selvityksen mukaan HSS:n ja AB:n kirjanpidossa, hallinnossa ja varojenkäytössä on esiintynyt virheitä ja puutteita tilikausina 2012 ja 2013. HSS:n hallituksen puheenjohtaja Tanhuanpää on sittemmin palauttanut väärin perustein maksettuja varoja HSS:lle ja AB:lle. HSS:n lähipiiriin on kuulunut Transactor

5.9.2019

Oy –niminen yhtiö, jossa Tanhuanpää on käyttänyt määräysvaltaa. Transactor Oy on myynyt hallintopalveluja HSS:lle ja AB:lle.

Svennas on tilikauden 2011 tilintarkastuksessa laatinut ”HSS/Hamnservice, observationer” –nimisen asiakirjan, jonka hän on toimittanut HSS:n hallituksen puheenjohtajalle 22.3.2012. Asiakirjassa Svennas toi johdon tietoon HSS:n ja AB:n kirjanpidon ja tilinpäätösten olennaisimmat puutteet. Svennas esitti huomioinaan muun muassa, ettei audit trail ole täydellinen ja että muistiotositteet ovat puutteellisia. Asiakirjan mukaan palikat ja reskontrat tulisi täsmäyttää kuukausittain ja laskujen hyväksymiskäytäntöä tulisi parantaa. Svennas on käyttänyt ”Observationer” asiakirjan havaintoja hyödyksi tilikausien 2012 ja 2013 tilintarkastuksissa.

Ennen HSS:n ja AB:n tilikausien 2012 ja 2013 tilintarkastuskertomusten antamista Svennas on edellyttänyt, että HSS:n ja AB:n tilinpäätöksiin tehdään korjauksia, joiden yksityiskohtainen sisältö selviää hänen PRH:n tilintarkastusvalvonnalle antamistaan selvityksistä.

Svennas on antanut HSS:n ja AB:n tilikausien 2012 ja 2013 tilintarkastuksesta vakio-muotoiset tilintarkastuskertomukset, joiden mukaan tilinpäätökset antavat oikean ja riittävän kuvan yhteisöjen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja että tilinpäätökset täyttävät lakisääteiset vaatimukset.

3 Sovellettavat oikeusohjeet

Tilintarkastuslain (1141/2015) 7 luvun 2 §:n mukaan tilintarkastusvalvonta valvoo, että tilintarkastajat toimivat tilintarkastuslain mukaisesti.

HSS:n ja AB:n tilintarkastajat ovat olleet velvollisia tarkastamaan tilinpäätöksen, kirjanpidon, hallinnon ja toimintakertomuksen toiminnan hetkellä voimassa olleen tilintarkastuslain (459/2007) mukaisesti ja antamaan tilintarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen tarkastamaltaan tilikaudelta.

HSS:n ja AB:n tilintarkastaja (Svennas) on ollut velvollinen noudattamaan tilintarkastuksessa hyvää tilintarkastustapaa, jota kuvaavat kansainväliset tilintarkastusalan standardit (ISA). Tapauksen kannalta keskeisiä ISA-standardeja ovat etenkin:

- ISA 230 (tilintarkastusdokumentaatio)
- ISA 240 (väärinkäytöksiin liittyvät tilintarkastajan velvollisuudet tilintarkastuksessa)
- ISA 265 (kommunikointi sisäisen valvonnan puutteellisuuksista hallintoelimille ja johdolle)
- ISA 300-sarjan standardit, jotka koskevat tilintarkastuksen suunnittelua ja riskien huomioon ottamista
- ISA 500 (tilintarkastusevidenssi)
- ISA 550 (lähipiiri)

5.9.2019

4 Svennasin toiminnan arviointi

4.1 Tilintarkastuksen suunnittelu ja dokumentointi yleisesti.

ISA 230 standardin kohdan 8 mukaan tilintarkastajan on laadittava riittävä tilintarkastusdokumentaatio niin, että kokenut tilintarkastaja, joka ei ole aikaisemmin ollut tekemisissä kyseisen tilintarkastuksen kanssa, pystyy saamaan käsityksen: (a) ISA-standardien sekä sovellettavien säädöksiin ja määräyksiin perustuvien vaatimusten noudattamiseksi suoritettujen tilintarkastustoimenpiteiden luonteesta, ajoituksesta ja laajuudesta; (b) suoritettujen tilintarkastustoimenpiteiden tuloksista ja hankitusta tilintarkastusevidenssistä; sekä (c) tilintarkastuksen aikana esiin tulleista merkittävistä seikoista, niitä koskevista johtopäätöksistä sekä näitä johtopäätöksiä muodostettaessa tehdyistä merkittävistä ammatilliseen harkintaan perustuvista ratkaisuista.

Tilintarkastuslautakunta toteaa, että käsiteltävässä tapauksessa keskeiset tarkastustoimet ja Svennasin selvityksessä PRH:lle kertomat toimenpiteet eivät käy ilmi HSS:n ja AB:n tilikausien 2012 ja 2013 tilintarkastusta koskevasta tilintarkastusdokumentaatiosta (Svennasin työpapereista).

Tarkastuksen puutteellisesta dokumentoinnista johtuen tilintarkastusdokumentaation lukija ei voi varmistua siitä, että olennaiset seikat HSS:n ja AB:n tilintarkastuksessa olisi tarkastettu hyvän tilintarkastustavan edellyttämällä tavalla. Svennas on dokumentoinut HSS:n ja AB:n tilintarkastuksen hyvään tilintarkastustapaan kuuluvan ISA 230 standardin vastaisesti.

4.2 Vaarallisen työyhdistelmän ottaminen huomioon tilintarkastuksessa

ISA 240 standardin 11 kohdan mukaan tilintarkastajan tavoitteena on (a) tunnistaa väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskit tilinpäätöksessä ja arvioida niitä; (b) hankkia tarpeellinen määrä tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä arvioituista väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskeistä suunnitelmalla ja toteuttamalla tarkoitukseen soveltuvia toimenpiteitä riskeihin vastaamiseksi; ja (c) vastata tunnistettuun tai epäiltyyn väärinkäytökseen asianmukaisella tavalla.

ISA 240 standardin 13 kohdan mukaan tilintarkastajan on säilytettävä ammatillinen skeptisyys koko tilintarkastuksen ajan ja tiedostettava väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisuuden mahdollisuus huolimatta tilintarkastajan aikaisemmasta kokemuksesta yhteisön johdon ja hallintoelinten rehellisyydestä ja vilpittömyydestä.

Tilintarkastajan on otettava tilintarkastuksen suunnittelussa ja toteutuksessa huomioon tilintarkastuskohteeseen liittyvät riskit ISA 300 sarjan standardien mukaisesti.

Osana riskienarviointitoimenpiteitä, joita ISA 315 (uudistettu) ja ISA 240 edellyttävät tilintarkastajan suorittavan tilintarkastuksen aikana, tilintarkastajan on suoritettava ISA 550-standardissa mainitut tilintarkastustoimenpiteet ja niihin liittyvät toimenpiteet hankkiakseen lähipiirisuhteisiin ja -liiketoimiin liittyvän olennaisen virheellisuuden riskien tunnistamisen kannalta relevanttia tietoa.

Svennas on ollut velvollinen ottamaan hyvän tilintarkastustavan edellyttämällä tavalla vaarallisen työyhdistelmän huomioon tilintarkastuksen suunnittelussa ja toteutuksessa, koska tilintarkastusriskin kannalta siihen liittyvä merkittävä riski.

Vaarallisen työyhdistelmän huomioon ottaminen on dokumentoitu Svennasin työpapereissa puutteellisesti. Vaarallisen työyhdistelmän huomioon ottaminen HSS:n ja AB:n

5.9.2019

tilikausien 2012 ja 2013 tilintarkastuksen suunnittelussa ja toteutuksessa ei käy ilmi työpapereista.

Vuoden 2013 tarkastussuunnittelussa Svennas ei ole ottanut dokumentaatiossa huomioon aikaisempien vuosien havaintoja. Svennas ei ole dokumentoidusti seurannut yhteisön johdolle vuonna 2011 esitettyjen kehittämisehdotusten ("Observationer") käyttöönottamista.

ISA 265 standardin mukaan tilintarkastajan on kommunikoitava merkittävät tilintarkastuksessa havaitut puutteet yhteisön johdolle. ISA 265 standardin kohdan A17 mukaan se, että tilintarkastaja on kommunikoinut merkittävästä puutteellisuudesta hallintoelimille ja johdolle aiemmassa tilintarkastuksessa, ei poista tarvetta toistaa kommunikointia, jos korjaaviin toimenpiteisiin ei vielä ole ryhdytty. Jos aiemmin kommunikoitu merkittävä puutteellisuus on edelleen olemassa, tarkastuksen kohteena olevan vuoden kommunikoinnissa voidaan toistaa edellisessä kommunikoinnissa esitetty kuvaus tai yksinkertaisesti viitata edelliseen kommunikointiin. Tilintarkastaja voi kysyä johdolta tai soveltuvisissa tapauksissa hallintoelimiltä, miksi merkittävää puutteellisuutta ei vielä ole korjattu. Se, ettei toimenpiteisiin ole ryhdytty ilman järkevää selitystä, voi itsessään olla merkittävä puutteellisuus.

Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että tilintarkastaja seuraa kehittämisehdotusten toteutusta, ja tarvittaessa nostaa asia uudelleen hallituksen tietoisuuteen, jos parannusta ei tapahdu (ISA 265). Tämän Svennas on lyönyt laimin ja siten toiminut vastoin hyvää tilintarkastustapaa.

4.3 Lähipiiriin kuuluneen Transactor Oy:n veloitukset

Transactor Oy on kuulunut HSS:n ja AB:n lähipiiriin. Tilikausina 2012 ja 2013 HSS ja AB ovat ostaneet hallintopalveluja Transactor Oy:ltä.

Svennas on kertonut tarkastaneensa kyseisiä maksuja, mutta hänen selvityksessään mainitsemaa läheisyhtiön laskutuksen tarkastusta ei löydy tarkastusdokumentaatiosta. Tilanteessa, jossa yhteisö tekee hankintoja lähipiiriltä, tulisi tilintarkastajan kiinnittää erityistä huomiota väärinkäytöksen mahdollisuuteen ISA 240 standardin vaatimukset huomioon ottaen.

Lisäksi tilintarkastajan tulisi toistuvasti tuoda esille huolensa hyväksymiskäytäntöjen puutteista, jos tarkastuskohteen johto/hallitus ei ryhdy riittäviin toimiin toimintatapojen kehittämiseksi (ISA 265).

Tilintarkastuslautakunta toteaa, että työpapereiden perusteella arvioituna Svennas on suorittanut kyseiset tarkastustoimenpiteet puutteellisesti ja siten toiminut vastoin hyvää tilintarkastustapaa.

4.4 Muut maksut lähipiirille

PRH:n tilintarkastusvalvonnan saaman selvityksen mukaan HSS ja AB ovat suorittaneet maksuja muillekin lähipiiriin kuuluville tahoille. Tilintarkastajan mainitsemista keskusteluista ei löydy evidenssiä työpapereista. Työpapereiden perusteella arvioituna Svennas on lyönyt laimin riittävän evidenssin hankkimisen (ISA 500) ja dokumentoinnin (ISA 230) ja siten toiminut vastoin hyvää tilintarkastustapaa.

5.9.2019

4.5 Käteiskassa ja kassakirjanpidon ongelmat

Svennas on tarkastanut tilikaudelta 2012 lauttaliikenteen tuloja, mutta hän ei ole havainnut virheitä kirjanpidossa. Svennasin mukaan HSS:n hallitus on arvioinut, mikä on kohtuullinen määrä myytyjä lauttaliikenteen lippuja vuodessa ja verrannut tätä kirjanpitoon.

Tilintarkastuslautakunta toteaa, ettei tilintarkastaja ei voi käyttää tilintarkastusevidenssinä (ISA 500) pelkästään sitä, miten yhteisön hallitus on arvioinut myytyjen lauttalippujen kokonaismäärää. Tilintarkastaja ei voi tukeutua tarkastuksessaan johdon näkemysmyyntien oikeasta määrästä. Myynteihin sisältyy oletusarvoinen väärinkäytösrisi (ISA 240). Johdolla on asemansa perusteella mahdollisuus vääristellä myyntejä.

Lisäksi ISA 230 standardin kohdan 10 mukaan tilintarkastajan on dokumentoitava merkittäviä seikkoja koskevat keskustelut, jotka hän on käynyt johdon, hallintoelinten ja muiden tahojen kanssa, mukaan lukien se, millaisista merkittävistä seikoista keskusteltiin sekä milloin ja keiden kanssa keskustelut käytiin.

HSS:n ja AB:n tilintarkastuksessa myynnin tarkastus on ollut puutteellista. Svennasin olisi pitänyt hankkia lauttaliikenteen myynnistä riittävästi evidenssiä ISA 500 standardin mukaisesti. Tämän hän on lyönyt laimin. ISA 265 standardin mukaan tilintarkastajan on kommunikoitava merkittävät tilintarkastuksessa havaitut puutteet yhteisön johdolle. Svennasin dokumentointi myynnin tarkastuksesta on puutteellista (ISA 230) ja siten vastoin hyvää tilintarkastustapaa.

4.6 Puutteet kirjanpidossa, kuten puuttuvat tositteet

PRH:n tilintarkastusvalvonnan saaman selvityksen mukaan HSS:n ja AB:n tilintarkastuksen aikana on kirjanpidon tositteissa havaittu puutteita ja epäkohtia, joihin Svennas on kiinnittänyt kirjanpitäjän ja Tanhuanpään huomiota.

Tilintarkastusdokumentaation perusteella tilintarkastaja ei ole todennettavasti käynyt keskusteluita kirjanpitäjän ja Tanhuanpään kanssa. Svennas on antamansa selvityksen useassa kohdassa viitannut tilintarkastusten lopputarkastuksissa käymiinsä keskusteluihin kirjanpitäjän ja Tanhuanpään kanssa. Kyseisistä lopputarkastuskokouksista ei kuitenkaan löydy evidenssiä Svennasin työpapereista. Svennas on lyönyt laimin riittävän evidenssin hankkimisen (ISA 500) ja dokumentoinnin (ISA 230) ja siten toiminut vastoin hyvää tilintarkastustapaa.

5 EY:n toiminnan arviointi

Tilintarkastuslakiin perustuvassa tilintarkastajien valvonnassa vakiintuneen soveltamiskäytännön mukaan tilintarkastusyhteisön on vähintään tarjottava sen palveluksessa olevalle tilintarkastajalle riittävät resurssit toimeksiannon suorittamista varten sekä tuettava ja valvottava tilintarkastajan toimintaa.

Tämän tutkinta-asian selvityksessä ei ole tullut esiin seikkoja, jotka osoittaisivat, että EY olisi menetellyt epäasianmukaisesti tai muuten tilintarkastuslakiin perustuvien velvollisuuksiensa vastaisesti HSS:n ja AB:n tilintarkastuksessa tilikaudella 2012 tai 2013.

5.9.2019

6 Yhteenveto

Tilintarkastuslautakunta katsoo, että edellä kohdissa 4.1-4.6 mainituilla perusteilla Svennas on toiminut HSS:n ja AB:n tilikausien 1.1. – 31.12.2012 ja 1.1. – 31.12.2013 tilintarkastuksessa hyvän tilintarkastustavan ja tilintarkastuslain vastaisesti. Svennasin suorittama tilintarkastus ei täytä tilintarkastuslakiin perustuvia vaatimuksia edellä selostettujen puutteiden johdosta. Svennasin menettely ei vastaa tilintarkastajalta vaadittavaa huolellisuutta (TTL 4:1 ja 4:3).

HSS:n ja AB:n tilintarkastuksessa on jäänyt varmistamatta, onko HSS:n ja AB:n kirjanpito ja hallinto kyseisinä tilikausina hoidettu lain edellyttämällä tavalla ja antavatko kyseisten tilikausien tilinpäätökset oikean ja riittävän kuvan yhteisöjen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Tilintarkastuslautakunta katsoo, ettei EY:n toiminnasta voida osoittaa tilintarkastuslain vastaisuutta.

7 Seuraamuksen määrittämisessä huomioon otettavat seikat (TTL 10:1 ja 10:7)

Tilintarkastuslautakunnan ratkaisukäytäntö huomioon ottaen huomautus on riittävä seuraamus Svennasin moitittavasta menettelystä.

Svennasin moitittava menettely liittyy ensisijaisesti tilintarkastustyön puutteelliseen dokumentointiin. PRH:n tilintarkastusvalvonnan saamasta selvityksestä ei voi päätellä, että puutteet tilintarkastuksessa olisivat olennaisesti johtaneet HSS:n ja AB:n tilinpäätösten olennaisiin virheisiin tai vaarantaneet HSS:n ja AB:n tilinpäätösten antaman oikean ja riittävän kuvan. Tilintarkastuksessa todetut puutteet ovat tarkastuskohde huomioon ottaen kokonaisuutena arvioiden vähäisiä. Svennasille ei ole aikaisemmin määrätty tilintarkastuslain mukaista seuraamusta.

Sovelletut säännökset

Tilintarkastuslaki (459/2007) 1, 11, 15, 20, 22 ja 49 §

Tilintarkastuslaki (1141/2015) 1 luku 1, 3 luku 1 ja 2 §, 7 luku 2 §, 10 luvun 1 ja 7 §

Valitusoikeus

Asianosaisilla Anders Svennasilla ja EY:llä on oikeus valittaa tästä päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen valitusosoituksen mukaisesti.

Asian ratkaisseet tilintarkastuslautakunnan jäsenet

Pekka Pajamo (pj), Jussi Heiskanen (varapj), Ari Ahti, Antti Fredriksson, Teija Laitinen ja Tiina Toivonen

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS
PATENT- OCH REGISTERSTYRELSEN

PÄÄTÖS

9 (9)

Diaarinumero
PRH/2289/10000/2017 ja
PRH/2290/10000/2017

5.9.2019

Vakuudeksi

**PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS
Tilintarkastuslautakunta**

Pekka Pajamo
Tilintarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Pasi Horsmanheimo
Esittelijä

Liite

Valitusosoitus

Jakelu

KHT Anders Svernas / AA Sami Uoti, OTM Jasmin Villanen
Ernst & Young Oy / AA Sami Uoti, OTM Jasmin Villanen

Tiedoksi

HSS ja AB / AA Asta Sipola *Siponen*

VALITUSOSOITUS

Tilintarkastuslain (1141/2015) 11 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan tilintarkastuslautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään se, jolle tilintarkastuslautakunta on päätöksellään antanut tilintarkastuslain 10 luvun mukaisen seuraamuksen.

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Tavallisena tiedoksiantona hallintolain (434/2003) 59 §:n mukaan postitse kirjeellä toimitettaessa vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on annettu todisteellisenä tiedoksiantona hallintolain 60 §:n mukaan, saantitodistus osoittaa tiedoksisaannin ajankohdan. Jos päätös on annettu tiedoksi sähköpostitse tavallisena sähköisenä tiedoksiantona, katsotaan päätös annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, ellei muuta näytetä (laki sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa 13/2003, 19 §).

Valitus hallinto-oikeuteen on tehtävä kirjallisesti. Valittaja voi laatia valituskirjelmänsä itse tai käyttää sen laatimisessa avustajaa. Valittaja voi myös valtuuttaa asiamiehen tekemään valituksen puolestaan. Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja tai julkinen oikeusavustaja, on liitettävä valitukseen valittajan antama valtakirja.

Valituskirjelmä

Valituskirjelmässä on ilmoitettava, mihin päätökseen haetaan muutosta. Valituksessa on ilmoitettava, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi.

Valituskirjelmässä tulee esittää perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta sekä yhteystiedot eli postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Allekirjoituksella tarkoitetaan omakätistä nimen kirjoittamista.

Liitteet

Valitukseen tulee liittää seuraavat asiakirjat:

1. Päätös, johon haetaan muutosta valitusosoituksineen, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
2. Todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, esimerkiksi kopio saantitodistuksesta tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
3. Asiakirjat, joihin valittaja vetoaa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
4. Asiamiehen valtakirja, ellei hän ole asianajaja tai yleinen oikeusavustaja.

Valituksen määräaika ja toimittaminen

Valituskirjelmä liitteineen tulee toimittaa Helsingin hallinto-oikeudelle ennen valitusajan päättymistä.

Valittaja tai hänen edustajansa voi tuoda valituskirjelmän hallinto-oikeuden kirjaamoon tai lähettää sen postitse. Oikeudenkäyntiasiakirjoja voidaan toimittaa tuomioistuimelle myös telekopiona tai sähköpostina.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa:

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI

Sähköposti helsinki.hao(at)oikeus.fi

Sähköpostia lähetettäessä (at)-merkintä korvataan @-merkillä.

Vaihde 029 564 2000, Faksi 029 564 2079